

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์	การศึกษาเพื่อหาปัจจัยในการกำหนดความพร้อม ของผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวเชิงนิเวศ ในภาคเหนือตอนบน	
ชื่อผู้เขียน	นางสาวสร้อยดี อาสาสรรพกิจ	
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต	สาขาวิชาการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม	
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์	ศ.ดร.มนัส สุวรรณ	ประธานกรรมการ
	รศ.ดร.อนุรักษ์ ปัญญาวัฒน์	กรรมการ
	รศ.บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา	กรรมการ

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อหาปัจจัยในการกำหนดความพร้อมของผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวเชิงนิเวศในภาคเหนือตอนบน และกำหนดเกณฑ์ความพร้อมที่เหมาะสมต่อการประกอบธุรกิจนำเที่ยวเชิงนิเวศในภาคเหนือตอนบน บนพื้นฐานของความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ และความสามารถในการพัฒนาตนเองของผู้ประกอบการเป็นสำคัญ

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ (1) กลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยว ที่จดทะเบียนกับสำนักทะเบียนธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์จังหวัดภาคเหนือ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย บันทึกเมื่อ 9 มิถุนายน 2541 และได้ตอบแบบสอบถามเบื้องต้นว่ามีรายการนำเที่ยวเชิงนิเวศ รวมทั้งที่ปรากฏแก่สาธารณะ ให้เป็นที่เข้าใจว่าจัดนำเที่ยวเชิงนิเวศในภาคเหนือตอนบน และ (2) กลุ่มนักวิชาการองค์กรพัฒนาเอกชน ประชาชน และหน่วยงานภาครัฐ ทั้งนี้ เน้นการศึกษาวิจัยจากผู้ประกอบการเป็นสำคัญ หรือกล่าวโดยสรุปคือ ความพร้อมวัดที่ผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยว ความคิดเห็นวัดที่กลุ่มอื่นๆ

การวิเคราะห์ข้อมูล เมื่อรวบรวมข้อมูลทั้งจากเอกสาร สิ่งพิมพ์ สัมภาษณ์ สัมภาษณ์ สังเกตแบบมีส่วนร่วม และสัมมนาเชิงปฏิบัติการ 2 ครั้งแล้ว ได้นำข้อมูลทั้งหมดมาวิเคราะห์บนพื้นฐานของความเป็นไปได้ ในการนำไปปฏิบัติจริง และ ความสามารถในการพัฒนาตน ของผู้ประกอบการ

ธุรกิจนำเที่ยวเป็นสำคัญ เพื่อให้เกิดประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่เกื้อหนุนชุมชน และสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนต่อไปได้

ผลการวิจัย สรุปได้ ดังนี้

ผลการศึกษาเพื่อหาปัจจัยในการกำหนดความพร้อม ของผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวเชิงนิเวศในภาคเหนือตอนบน และกำหนดเกณฑ์ความพร้อมที่เหมาะสมต่อการประกอบธุรกิจนำเที่ยวเชิงนิเวศในภาคเหนือตอนบน สรุปได้ว่า การกำหนดความพร้อมของผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวเชิงนิเวศในภาคเหนือตอนบนนั้น ทุกหน่วยที่เกี่ยวข้องเห็นว่ามีควมจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องกำหนดให้มีขึ้น และบังคับใช้อย่างจริงจังผ่านกระบวนการทางกฎหมายและกระบวนการทางสังคม โดยความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ทั้งนี้ ให้มีองค์กรที่เป็นกลางไม่มีส่วนได้เสียกับการดำเนินธุรกิจนั้น เป็นองค์กรตรวจสอบ โดยเสนอให้เป็นสถาบันการศึกษาที่เชื่อถือได้

การศึกษหาปัจจัยในการกำหนดความพร้อมของผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวเชิงนิเวศสามารถ สรุปได้ว่า ปัจจัยที่กำหนดความพร้อมของผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวเชิงนิเวศในภาคเหนือตอนบน ประกอบไปด้วย 2 ส่วนหลัก ได้แก่ (1) ปัจจัยกำหนดความพร้อมขั้นพื้นฐานของผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวเชิงนิเวศ และ (2) ปัจจัยกำหนดความพร้อมของผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวเชิงนิเวศในแต่ละองค์ประกอบหลักของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ซึ่งได้แก่ องค์ประกอบด้านพื้นที่ องค์ประกอบด้านการจัดการ องค์ประกอบด้านกิจกรรม และ องค์ประกอบด้านองค์กร

การศึกษาเพื่อกำหนดเกณฑ์ความพร้อมที่เหมาะสมต่อการประกอบธุรกิจนำเที่ยวเชิงนิเวศในภาคเหนือตอนบน ผู้วิจัยได้สร้างแบบตรวจสอบขึ้นโดยพัฒนาจากปัจจัยในแต่ละองค์ประกอบที่กำหนดไว้ข้างต้น เพื่อนำไปใช้ในการตรวจสอบความพร้อมของผู้ประกอบการ โดยกำหนดให้วัดระดับความเข้มข้นของการจัดการ แยกเป็นอิสระซึ่งกันและกันในแต่ละองค์ประกอบ

Thesis Title	An Investigation of Determining Factors in the Readiness Criteria of Ecotour Operators in Upper Northern Thailand	
Author	Miss Saratwadee Asasupakit	
M.A.	Man and Environment Management	
Examining Committee :	Prof.Dr. Manat Suwan	Chairman
	Assoc.Prof.Dr. Anurak Panyanuwat	Member
	Assoc.Prof. Boonlert Jittangwatana	Member

Abstract

The objectives of this research were to find out the factors determining the readiness of ecotour operators in the upper north of Thailand, and to set up the standard criteria of those ecotour operators based on their possibilities and capabilities.

The sample of this research were (1) the tour operators who registered with the Tourism Authority of Thailand Registration Office, Northern Provinces recorded by June 9,1998. at group answered the questionnaires on their ecotour-program(s); (2) people representing non-government organizations, governmental organizations, and academics. The readiness was measured by their operational performance, but opinions by other groups.

It was found that to establish the readiness and the standard criteria for ecotour operators needed strict measures of conduct through social and legal processes. Those criteria could be achieved through inter-agency cooperation between private and government sectors with non-profitable institutes and educational institutes as investigators.

There were two factors determining the readiness of ecotour operators in the upper north of Thailand. First, by ecotour operators should have basic qualifications of ecotour operators. Second, by ecotour operators main components on ecotour operation consisted of nature-based tourism, sustainable managed tourism, environmental education-based tourism, and community or people participation-based tourism. For setting up those standard criteria, the researcher used a set of questionnaires, developed from the factors determining readiness of main components of ecotour operation, to check the readiness of the ecotour operators. Such questions request them to rank their degree of intensity of ecotour operation.